

Пояснювальна записка
до проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу
України щодо стимулювання соціально-економічного розвитку областей,
що межують з Російською Федерацією»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Новітня парадигма розвитку регіонів України спрямована на покращення їх соціально-економічних показників, розкриття потенціалу громад на засадах фінансової децентралізації, сприяння розвитку підприємництва, удосконалення міжбюджетних відносин, а також наближення економічних результатів діяльності кожного регіону до потреб його мешканців.

Починаючи з 2015 року, розпочаті процеси фінансової децентралізації в Україні обумовили в цілому позитивні тенденції, які проявлені в розширенні фінансової бази та зростанні обсягів надходжень до місцевих бюджетів.

Безумовно, збільшення фінансових ресурсів місцевих бюджетів дало змогу регіонам спрямовувати кошти на благоустрій та розвиток своїх територій, у тому числі на ремонт шкіл, дитячих садків, будинків культури, амбулаторій, фельдшерсько-акушерських пунктів, на ремонт та будівництво доріг, на закупівлю нового медичного обладнання, на вуличне освітлення, на розвиток мережі громадського транспорту об'єднаної територіальної громади, на створення центрів надання адміністративних послуг тощо.

Однак, якщо проаналізувати тенденції в регіональному розрізі, можна відмітити наступне:

- від фінансової децентралізації у більш вигідному становищі опинились західні області України, які є лідерами в багатьох рейтингах, що мають відношення до децентралізації. І це не дивно, адже географічна наближеність до європейських держав, тісна співпраця в рамках міжрегіональних та транскордонних програм і т.д., дозволили вивчати та займатись на практиці проблемами фінансової децентралізації та місцевого самоврядування значно довше, ніж іншим регіонам;

- військовий конфлікт на сході України значно вплинув на соціально-економічний розвиток регіонів, і не тільки східних, а й тих, що межують з сусідньою країною-агресором, зокрема, Чернігівська, Сумська, Харківська області. Це, в свою чергу, зумовило потребу у скороченні переліку пріоритетів регіонального розвитку з метою концентрації фінансових ресурсів на основних завданнях та нових пріоритетах, обумовлених загрозами з боку країни-сусіда. Як наслідок, така ситуація суттєво вплинула на національні настрої населення цих регіонів.

При реалізації реформи міжбюджетних відносин були запроваджені зміни у розмежуванні податку на доходи фізичних осіб, що належить до основних бюджетоутворюючих джерел у структурі доходів місцевих бюджетів, - замість зарахування його у 100-відсотковому розмірі до місцевих бюджетів, 25 відсотків зараховується до Державного бюджету України.

Як було зазначено, податок на доходи фізичних осіб є одним із основних джерел надходжень до місцевих бюджетів. Відповідно до діючого на сьогодні порядку розподілу податку на доходи фізичних осіб, до доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, що

створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, зараховується 60 відсотків податку на доходи фізичних осіб, що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України на відповідній території України.

Як наслідок, місцеві бюджети не мають достатніх фінансових ресурсів для реалізації власних повноважень органів місцевого самоврядування в галузі житлово-комунального господарства, утримання об'єктів дорожньої інфраструктури, поліпшення матеріально-технічної бази установ закладів освіти, охорони здоров'я та соціально-культурної сфери; мають недостатнє фінансування міські цільові програми тощо. Особливо гостро це відчувається зараз, під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19).

Враховуючи певну диспропорцію в соціально-економічному розвитку тих регіонів, що межують з Російською Федерацією, та зважаючи на необхідність підвищення фінансового забезпечення їх місцевих бюджетів, законопроектом пропонується зараховувати до бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад областей, що межують з Російською Федерацією, зокрема, Донецька, Луганська, Сумська, Чернігівська та Харківська області, 80 відсотків надходжень від податку на доходи фізичних осіб, що сплачується на відповідній території.

Такий перерозподіл доходів між бюджетами дозволить збільшити спрямування коштів на вирішення завдань місцевого значення, таких як будівництво, капітальний ремонт, реконструкція об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства, виконання інвестиційних проектів, що є необхідним ресурсом для реального самоврядування і розвитку. Тим самим, це стане важливим моментом для підняття національних настроїв населення сусідніх з Росією регіонів.

На місцевому рівні особливо важливим є не просто мати додаткові кошти у своїх бюджетах, а мати стабільний фінансовий ресурс, який давав би змогу планувати та реалізовувати важливі інфраструктурні проекти, спрямовувати його на вирішення найгостріших проблем у кожному конкретному населеному пункті.

Даний законопроект жодним чином не слід розглядати, як «дискримінаційний» по відношенню до західних регіонів нашої держави, оскільки запропоновані ним заходи обумовлені в першу чергу військовим конфліктом на сході України, через що під найбільшу загрозу підпадають саме прикордонні з Росією області. Крім того, запропоновані заходи варто розглядати як тимчасові, які будуть діяти до зміни геополітичної та соціально-економічної ситуації.

2. Цілі і завдання прийняття акту

Метою даного законопроекту є збільшення дохідної частини місцевих бюджетів областей України, котрі межують з Російською Федерацією, шляхом

перерозподілу надходжень від податку на доходи фізичних осіб, що сприятиме соціально-економічному розвитку цих регіонів, а також підняттю на їх території рівня національної свідомості та патріотичної налаштованості.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Проектом Закону пропонується внести зміни до Бюджетного кодексу України в частині перерозподілу надходжень від податку на доходи фізичних осіб між бюджетами різних рівнів, а саме, зараховувати до бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад областей, що межують з Російською Федерацією, зокрема, Донецька, Луганська, Сумська, Чернігівська та Харківська області, 80 відсотків надходжень від податку на доходи фізичних осіб, що сплачується на відповідній території.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Основним законодавчим актом, що регулює дану сферу правовідносин є Бюджетний кодекс України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень цього законопроекту не потребує додаткових видатків із Державного бюджету України на поточний рік, оскільки передбачається, що Закон набирає чинності з 01.01.2023 року.

Одночасно частиною 2 Прикінцевих положень Закону передбачений обов'язок Кабінету Міністрів України до дня набрання чинності цим Законом забезпечити розроблення та перегляд нормативно-правових актів з урахуванням положень цього Закону, привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом та забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом. Це означає, в тому числі, необхідність врахування Кабінетом Міністрів України під час складання проектів законів про державний бюджет України на наступні роки положень цього Закону.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття зазначеного законопроекту дозволить вирівняти диспропорцію в соціально-економічному розвитку областей, що межують з Росією, та сприятиме більш ефективному вирішенню завдань та проблем місцевого значення, зростанню добробуту територіальних громад, стабілізації соціально-політичної ситуації та в кінцевому підсумку збільшенню рівня національної свідомості та патріотичної налаштованості в цих регіонах.



СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГРИВКО СЕРГІЙ ДМИТРОВИЧ

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000039E23D00BE09F201

Дійсний до: 13.01.2022 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 110Д9/1-2021/67924 від 28.02.2021



411996